

Aster Berkhof, pseudoniem van Louis Van Den Bergh, werd geboren op 18 juni 1920 in de Bochtenstraat (huidig nr 28) te Rijkervorsel Centrum. Zijn kindertijd en jeugd jaren bracht hij in Sint-Jozef door. Een parochie die rond 1905 ontstond op het grondgebied van zowel Rijkervorsel als Beerse rond de inplanting van een cementfabriek (C.B.R) en verschillende steenfabrieken. Hij verbleef er van oktober 1922 tot januari 1957. Met deze wandeling, grotendeels door Berkhof zelf bijeengesprokkeld, neemt hij ons mee naar de plaatsen die op hem en zijn werken een grote invloed hebben uitgeoefend.

De wandeling start aan het huis in Sint-Jozef waar ik mijn kindertijd en jeugd jaren heb doorgebracht. 1 Daar schreef ik op mijn zestiende mijn eerste novelle "Verrader" die destijds verscheen in het weekblad "Ons Land" en mijn eerste roman, "De heer in grijze mantel", gedeeltelijk onder de boom op de vaartdijk tegenover ons huis, gedeeltelijk onder de perenboom in onze tuin.

We stappen in westwaartse richting en nemen de doorsteek naar het kanaal recht tegenover de Essenweg. We stappen verder tot aan het gedenkmonument voor de Britse Polar Bearsdivisie, 2 die hier op deze plaats in de nacht van 24 op 25 september 1944 een bruggenhoofd konden vormen over het kanaal Schoten-Turnhout. Daardoor zetten de geallieerden de deur op een kier voor de bevrijding van de Noorderkempen.

We steken de brug over en nemen het kleine zandpaadje links dat ons in de Zuiderdijk brengt. Hier stappen we tot aan de nieuwe fietsers-voetgangersbrug. Vanaf de hoge dijk aan deze kant van de vaart had je destijds een majestueus uitzicht over het hele Sint-Jozef. Rechts was er in mijn kinderjaren een onmetelijke vlakke met heide, vennen en bossen tot op de horizon. Ik kon die zien vanuit het zoldervenster bij ons thuis. Ik lag daar dikwijls te denken aan de vele verre landen en de volkeren die

daar woonden. Ook de schepen, er waren er vele toen, die ik uit de verte zag naderen, getrokken door een paard of tractor, en in de andere verte weer zag verdwijnen, met namen erop als Hamburg en Bombay wekten het verlangen in mij om de wereld te zien. Ik besliste toen al dat ik die verre plaatsen zou gaan bekijken, tussen die vele vreemde mensen staan, met hen babbelen en zien hoe zij leven, wat hen blij maakt, of boos of ongelukkig, later als ik groot was.... Ik heb dat gedaan en boeken en reisverhalen daarover geschreven met titels als "Onder de zon van Mexico", "Haveloos India", en "Angst om Afrika" en romans als "Land zonder schaduw", "De Chinese jonk" en veel andere. Op de plaats waar nu de nieuwe brug ligt, was er in mijn kindertijd een vlot waar je op sprong van op de dijk en jezelf dan met een ketting naar de andere oever trok.

We wandelen de brug over en stappen recht door tot we aan de rechterkant de zwaaihoek zien welke hier de grens vormt met de gemeente Beerse. Tegelijkertijd wordt de zwaaihoek hier ook gekruist door de waterscheidingslijn tussen Maas en Schelde. Aan onze linkerkant passeren we de ruïnes van de vroegere C.B.R., 3 de grote cementfabriek waarrond de parochie Sint-Jozef is ontstaan. We stappen langs de fabriek waar de beheerder een paviljoen had met bomen, bloemen, vijvers en tennisvelden. Over de beheerder werd gezegd dat hij meer

geld had dan al de mensen van Sint-Jozef samen. Als kind heb ik daar al het verschil ervaren tussen rijke en arme mensen, tussen de hoge burgerij die de maatschappij overheerste en de arbeiders die toen in de jaren 1920-1930 nog zo goed als geen sociale bescherming kregen. De wetten van orde en tucht en gehoorzaamheid moesten geëerbiedigd worden. Dwang werd niet geschuwd. Dat wekte conflicten in de families. Het gaf me inspiratie voor mijn werken "Toen wij allen samen waren", "Mijn huis in de verte" en "Leven in de zon", later gebundeld en bewerkt tot "De kromiek van Hogelinden".

We draaien een eind verder linksaf, de Lange Kwikstraat in en nemen nu de eerste asfaltweg links, gaan over een verlaten spoorwegtunnel en nemen dan de asfaltweg rechts. Even verder zien we de Korte Kwikstraat. 4 Dat was toen de andere kant van de maatschappij. Daar woonde "de kleine man". Een vrolijk leven heerste er in de jaren '20. Daarna in de jaren '30 kwam de grote crisis met werkloosheid, stakingen, vechtpartijen, bitterheid. Hier situeert zich mijn boek "Mandra Gorres".

We nemen het bospaadje links en wandelen nu terug op de grens met Rijkervorsel door kleine bospaadjes (goed op de zeshoekige paarse wandelbordjes letten) tot aan een grote visput. Via de bosweg voor de visput komen we aan de baan Beerse-Rijkervorsel.

Die steken we over, stappen 100 meter naar links en komen in de Blakheide waar de gemeenten Beerse en Rijkervorsel samenkomen. Blak, betekent vlak, effen, open, bloot. Het deel Blakheide tegen de Rijkervorselse grens wordt het "Engels kamp" genoemd. 5 Die naam ontstond waarschijnlijk in 1815. Het Franse leger van Napoleon was in juni van dat jaar in Waterloo verslagen, maar de volgende dagen bleven er nog bezettingstroepen in onze gewesten. In september 1815 kreeg de burgemeester van Rijkervorsel het bericht dat er een Engels-Duits legioen van 300 man naar Rijkervorsel zou komen. Vermoedelijk ging het om een klein onderdeel van het befaamde "King's German Legion" meestal Duitsers onder Brits commando die wellicht op doortocht waren op weg naar hun heimat in Noord-Duitsland en hier hun kamp hadden opgeslagen. Vanaf 1895 tufte hier tweemaal per dag een stoomtram dwars door de Blakheide. Die lijn verbond Sint-Jozef-Rijkervorsel met Merksplas-Kolonie en werd de "Koloniese route" genoemd. Ze diende voor het vervoer van gedetineerden en goederen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd de spoorlijn afgebroken. In de omgeving spreekt men nu nog van de "route".

We draaien links achter het laatste huis aan de linkerkant en we stappen langs de slagboom het bos in.

Vroeger waren in dit bosgebied dat de grens vormt tussen Beerse, Rijkervorsel en Merksplas twee grote vennen. In het "Kleir Zand" gingen we zwemmen. Daarachter nog groter, lag het "Scherpe Geertven" 6 In een huisje aan de rand, weinig meer dan een hut, woonde daar de kluisenaar Mieleke van 't bos, die naar Amerika vertrokken was om rijk en machtig te worden, maar die het niet verder gebracht had dan tramconductor en teleurgesteld terugkeerde. Ik heb dikwijls met hem gepraat. Hij schold naar "het gouvernement" dat de schuld was van alles, ook van zijn armoe. Op een nacht brandde zijn hut af met hem erin. Daar op die plaats stond in mijn verbeelding de mythische wolvenhoeve. Later zou ik "Als een wolf in de wildernis" op die plek situeren.

Via een dreef komen we terug in de Blakheidestraat. Wie wil kan hier het Blakheidepad of het Keutelpad volgen. Beide wandelingen zijn een initiatief van VVV Toerisme Beerse en terug te vinden in de wandelmap "Wandelen in Beerse".

We gaan vandaag echter terug langs de oude, lang verdwenen tramroute naar Sint-Jozef door de Poelberg, Scherpengertstraat, Venweg en Pastoor Lambrechtsstraat. Net achter judoclub De Bres nemen we het kleine zandpaadje links.